

ד' כסלו, תשע"ד, 7.11.2013

גיליון מס' 382

פרשת ויצא

"הסתפקות במועט"?

מאת הרב אילעאי עופרן, קבוצת יבנה

ערך ההסתפקות במועט, הוא מערכי היסוד עליהם מושתתת תנועתנו. פרשת "ויצא" מספקת לנו הזדמנות לרדת לעומק משמעותו ולבחון את מקומו בחיי המעשה שלנו.

לעימות בין יהודה ליוסף, פנים רבות. התורה מציגה אותם זה מול זה – מנהיג המשפחה מול מנהיג מצרים, המוכר מול הנמכר, הכובש את יצרו (בפני אשת פוטיפר) מול הנכשל בעריות (עם תמר כלתו). ניגוד זה ממשיך להתקיים עד לעימות שבין משיח בן יוסף למשיח בן דוד שמזרע יהודה. עיון מדוקדק בסיפור לידתם מראה ניגוד חריף כבר בשמותיהם של שני האחים. ניגוד זה מציג שני יסודות של חשיבה אנושית, ששניהם הכרחיים אך שניהם עלולים להיות הרסניים.

נימוקה של לאה לקריאת שמו של יהודה הוא "הפעם אודה את ה'" – הודיה פשוטה וכנה על השפע שזכתה לו בלידותיה הרצופות. נימוקה של רחל לקריאת שמו של יוסף הוא "יוסף ה' לי בן אחר" – דרישה חדה וברורה לשפע נוסף על זה שכבר זכתה לו. שני השמות הללו מייצגים שתי עמדות פסיכולוגיות של שני מיני טיפוסים – זה המודה על מה שזכה לו ואינו מבקש דבר מה נוסף וזה שאינו מסתפק במה שיש לו אלא כוסף ושואף אל מה שעדיין לא זכה לו.

מי שאינו יודע להודות על מה שיש לו ולומר "הפעם אודה את ה'", עלול להפוך להיות כפוי טובה ונהנתן שהרי כבר אמר החכם באדם כי "אוהב כסף לא ישבע כסף" ומקובלנו שהעשיר אינו אלא מי ש"שמח בחלקו". עם זאת, ההסתפקות במה שיש, עשויה אף היא להיות תכונה הרסנית. השאיפות, החזון, האמביציה והמצוינות, קשורים כולם דווקא באמירה "יוסף ה' לי בן אחר". הרצון לפרוץ את המסגרת הקיימת, לכבוש עוד פסגה ולהגשים עוד חלום מותנים ביכולת לרצות יותר ולא להסתפק במועט.

נראה אם כן, כי כל אדם צריך שיהיו לו שני בנים – יהודה ויוסף. כל אדם זקוק לשני היסודות הללו בנפשו: מחד עליו להסתפק במה שיש לו ולהשלים עם מה שזכה לו, ומאידך לא להסתפק ולא להשלים אלא לשאוף מעלה מעלה.

כיצד נדע מתי עלינו להיות מודים כיהודה ומתי לדרוש תוספת כיוסף? נראה כי בעולם החומר, טוב לאחוז במידתו של העשיר השמח בחלקו, המודה על מה שיש לו ומסתפק בו ולא נגרר אחר חמדת הקניינים המדומים שלא ניתן להשביעה. אך בעולם הרוח, אסור לו לאדם להסתפק במה שיש לו, אלא עליו לאחוז במידתה של רחל המבקשת "יוסף ה' לי..." ולבקש תמיד מעלה נוספת ונדבך נוסף בבניין הרוח.

בצער אומר, כי פעמים רבות אנו בוחרים דווקא להפוך את היוצרות – בעולמות הרוח והקודש אנו מסתפקים במועט, אך בעולם החומר הגשמי אנו מבקשים עוד ועוד. הלוואי שיהיו בנו הכוח והתבונה להחליף ביניהם.

הרב אילנאי עופרן, רב קבוצת יבנה, מלמד במכינה קדם צהלית – 'צהלי', במרכז יעקב הרצוג ובמת"ן. פסיכולוג בהכשרתו. נשוי לאביטל ואב ל-3.

אפשר לקבל את דף פרשת השבוע של הקיבוץ הדתי בדואר אלקטרוני או לראות אותו באינטרנט באתר של תנועת הקיבוץ הדתי בכתובת: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il ולרשום subscribe בעורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בעורת הנושא. תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il